

Journalist av Guds nåde

Av Per-Aslak Ertresvåg

Hvis noen hadde stilt spørsmålet om hvem som er verdens beste journalist så ville utvilsomt mange foreslå Ignacio Ramonet.

Men et slikt spørsmål er selvsagt nokså meningsløst. Hva skulle kriteriet være for en domsavsigelse? Stilte man derimot spørsmålet om hvilken av verdens toppjournalister som har størst internasjonal innflytelse, da er det trolig få som kan utfordre ham.. Nettopp i disse dager hvor mange retter kritiske blikk mot norsk journalistikk, kunne det kanskje ha en viss interesse å se på hva journalistikk *kan* være, i en litt videre sammenheng.

Ignacio Ramonet er spanzol, født i 1943 under Franco-diktaturet. Vaskekte galisier, selv om han vokste opp i Tanger (Marokko). Siden 1991 har han som sjefredaktør satt sitt stempel på den franske Le Monde diplomatique, et flaggskip i internasjonal presse. Han blir daglig lest og sitert på en lang rekke språk, han er djerv som stilist og i sine argumenter. Han vekker både beundring og motsigelser - men få unnlater å lytte til ham.

Den spesielle månedsutgaven av Le Monde utkommer nå på en lang rekke språk og er for mange mennesker en månedlig styrkedrikk; informativ, perspektivrik - utfordrende og uavhengig. I løpet av april vil en tilpasset utgave av Le Monde også foreligge på norsk, som et månedsbilag til Morgenbladet. Samtidig er Ramonet i ferd med å organisere et verdensomspennende "Media Watch" for kritisk å fotfølge mediene av og til kronglete atferd overfor politikere og opinion.

Sjefredaktøren har doktorgrad i semiologi (gren innen språkvitenskapen) og i kulturhistorie. Han har professorat ved tre universiteter, Université Denis-Diderot i Paris, Carlos III-universitetet i Madrid og ved Universitetet i St. Petersburg. Vingefanget gjør at han beveger seg like utvunget som grundig gjennom de fleste menneskelige tema, fra internasjonal politikk, økonomi og sosiologi, til historie, media og kultur. Dessuten er han mannen som med sin berømte leder på førstesiden i avisen skapte Attac-bevegelsen. - Hvorfor kan vi ikke lage en bevegelse som gir politikerne kontrollen over den internasjonale økonomien? spurte han. (99 prosent av denne kapitalen som flyter omkring på det såkalte internasjonale kapitalmarkedet er spekulativ, mens én prosent gjelder investeringer eller knyttet til handel)

Det som gjør hans artikler til øyeåpnere, er hans store kunnskaper og framfor alt evnen til å sette kjente fakta inn i overraskende relieff. Etter terrorhandlingene i New York og Washington den 11. september i fjor, innledet han sin kommentar slik.

"Det var den 11. september. Piloter som som så seg i stand til alt, fravek sin rutinemessige kurs og vendte flyenes neser mot hjertet av storbyen, for med hensikt å slå til mot symbolene for et forhatt politisk system. Raskt: eksplosjonene, fasadene som går opp i flammer. Med et brak som fra inferno styrter det hele sammen. Forferdede overlevende forsvinner under et teppe av skraprester som faller ned. Og mediene dekker det hele på direkten.

New York 2001? Nei, Santiago, hovedstad i Chile, den 11. september 1973. General Pinochets statskupp i samarbeid med USA for å styrte sosialisten Salvador Allende, bombingene av presidentpalasset av flyvåpnet. Titalls drepte som innledningen til et terrorregime som varte i 15 år..."

Deretter blir parallellen mellom de to begivenhetene utdypet og analysert. I Chiles tilfelle sto ikke muslimer – men den amerikanske regjering - bak bombingene og kuppet.

Ramonet ble for vel et års tid siden intervjuet for Folkevett av den norske freelancejournalisten Nina Kraft. I intervjuet kritiserer han markedsøkonomien slik den blir praktisert. I ettertid oppdager man hvordan beskrivelsene var klarsynte.

USA er ikke noen ettertraktelsesverdig modell for europeere - "et land med to millioner mennesker i fengsel", og så føyer han til: "Det satt 1,8 millioner i Gulag-leire det året Stalin døde".

Samtidig finnes det 35 millioner mennesker i USA som lever i bevoktede urbane fort hvor de blir beskyttet mot de fattiges vrede. Derfor er amerikanerne bevæpnet. "Et sånt samfunn vil vi ikke ha". Enkelte har vansker med å svelge slik klartekst.

Det er denne hans hvileløse søken etter, og evne til, å se ting i sammenheng, til å risse opp uvante, men presise perspektiver, som er hans varemerke og gjør ham farlig for sovende og bevisstløse politikere. Ett viktig prinsipp følger ham: fakta er hellige og må dokumenteres.

Ved siden av jobbene ved tre universiteter og toppsjef i Le Monde diplomatique, har han en forholdsvis jevn produksjon av bøker. Hans bok fra i fjor, "Kriger i det 21. århundre" er verd å stanse opp ved.

Der slår han hull på den myten som er skapt gjennom mediene over lengre tid, at den politiske volden de siste årene er vokst. Bruk av bilder, intervjuer med ofre og vitner til sinnsopprivende vold og spektakulære kidnappinger -. store oppslag om blodige begivenheter fra Bali til Moskva - overføring et bilde av en urolig, opprørsk verden.

Men dette inntrykket er falsk, skriver han. Faktum er at man må langt tilbake for å finne det internasjonale så rolig som i dag.

Går man bare 25 - 30 år tilbake i tiden da radikale grupper kjempet flere steder i verden, førte disse konflikter årlig til titusener drept. Det man derimot møter i dag er den økonomiske volden, og en sosial ulikhet som har nådd et nivå man aldri tidligere har kjent. Han bruker ordet "sosial krig" Denne sosiale krigen koster allerede i dag flere land mer enn hva det militære forsvaret krever. Et land som Brasil bruker bare to -2 - prosent av brutto nasjonalproduktet på Forsvaret, men over ti prosent på beskyttelsen av landets rike mot de fattige...(en sum som faktisk tilsvarer Chiles årlige nasjonalprodukt!)

Nesten alt Ramonets skriver, er klare, skarpe advarsler til politikerne verden over om å våkne.

Et menneske i Latin-Amerika som for 20 år siden så den sosiale urettferdigheten rundt seg, tok en pistol og rettet den mot samfunnets topp for å forandre verden. I dag vil han angripe Banken. Denne volden har allerede kostet flere menneskeliv og mer penger enn dagens gerilja, skriver han..

Ramonet mener at vold og krigsliknende tilstander vil dukke opp som resultat også av miljøødeleggelser. "1,5 milliarder mennesker har ikke adgang til drikkevann. Hver dag dør 30 000 mennesker etter å ha drukket vann som forårsaker sykdom, 10 ganger flere enn de som omkom i New York den 11. september 2001".

Han summerer opp: Mens matproduksjonen i verden overstiger det totale behovet, sulter 800 millioner mennesker, og 30 millioner av dem dør hvert år. 99 av 100 nyfødte barn fødes i dag inn i fattige eller nødstedte familier.

Alt dette, hevder han, er på ulikt vis knyttet til pengenes, kapitalens - i siste instans globaliseringens - totale dominans over vårt tankeliv, våre handlinger, og ikke minst over dagens lamslåtte, impotente politikere.

Ramonets førstesidekommentar i Le Monde diplomatique etter at president George W. Bush hadde skapt begrepet "ondskapens akse" om Irak, Iran og Nor-Korea er ikke så overbærende.

Som ofte før snur han sverdet. Bushs begrep, "ondskapens akse", bruker han som karakteristikk av noe helt annet: aksene Verdensbanken, IMF og Verdens handelsorganisasjon (WTO), som har etablert "markedets diktatur".

Han tar utgangspunkt i den stadig voksende kløften mellom rike og fattige land, den manglende kontroll med de internasjonale kapitalbevegelsene, skatteparadisenes irrasjonelle mystikk, videre hvordan Vestens militærmakt i dag brukes overfor dissidenter. Han kritiserer

det han kaller “den internasjonale overtalelsesindustrien”, anført av finanspressen - for å overbevise verdens folk om hvor lykken og framtiden er å finne.

Den oppfatning at det finnes en globalisering som er til fordel for folk flest er simpelthen ikke sann, hevder Ramonet. Han er skeptisk til de tradisjonelle mediene. De svikter sitt ansvar ved å unnlate å interessere seg for de faktiske virkningene av globaliseringen.

Når det gjelder ideen bak Attac, blant annet om å innføre en “Tobin-skatt”, en internasjonal skattlegging av spekulative pengetransaksjoner i verden, så er det stadig flere internasjonale økonomer som nå gir Ramonet rett i at en slik skattlegging er mulig i praksis. Så sent som for få uker siden rykket den kjente tyske nasjonaløkonomen, Paul Bernd Spahn ved Universitetet i Frankfurt ut med nok en studie som støtter ideen. Mer og mer er spørsmålet dette: hvor lenge klarer verdens politikere å skyve dette kravet fra seg? (Slutt)